

מסורת הש"ס

החולץ ליבמתו

פרק רביעי יבמות

מה.

עין משפט
גד מצוה

קח א' מ' פ"ד מהלכות
אשתו ה' יו סמג
עשין מה טו"ש"ה
סמג מ' סוף ח'
ק' ב' טו"ש"ה א"ה"ע פ"ד
מ' פ"ד וסוף י'
ק' ב' פ"ד מהלכות
אשתו ה' יו סמג
עשין מה טו"ש"ה
סמג מ' סוף ח'
ק' ב' טו"ש"ה א"ה"ע פ"ד
מ' פ"ד וסוף י'

תוספות ישנים

דקאמר אכל עובד כוכבים
ועבד דלא תפסי בכו קדושין
הולד ממזר וז"ל דלר"ש
המיימי וכן ל"ר עקיבא
הא תולא בזה אכל לרבי
יהושע לא אמרין הא
תולא בזה וכן מפורש
בקדושין (דף סו:) וע"ש
מור"ם מה"מ: מיתרבי
עובד כוכבים ועבד וכו' ר'
[משמע] בן יהודה אמר אין
ממזר אלא ממי שאיסורו
איסור ערוה וענוש (מיה)
[וכתב] (ב) וכו' הא קאמר
ר' שמעון המימי דלון
ממזר אלא מחייבי מיתום
וכו' וכו' דק' דל"ר דלון
ממזר אלא מחייבי כריתות
ספר העובד כוכבים ועבד
הא וכו' הולד כשר דהיי
משמע דפליג א"ת' דלעיל
מיהי כמו כן י' ש' לומר
לרבי שמעון המימי: וזו
גלי א' נסיון בת מיק.
וא"ת ומה מועיל זו זה
אמרין (מבנות כד.)
שלאמר אכל כן אינו נאמן
לשאלו אשה וע"ק הם
אמאי אינו נאמן להשאלו
אשה הא אמרין (קדושין
עב:) כל תפסות חזקת
כשרות הן עומדות וז"ל
דהם מירי להשאלו אשה
מיתוסת מדי' אמהות (עי'
קדושין עב:) חה אינו
כן דור לא מלי' להיוס
גט כזה לחזקתין ליה
משום גלות וכו' פסולה
הפסק היא דשאל תלל הוא
וכת' חלל פסולה לכהונה.
ע"ת דהם מירי בדנפס
עליה קלל דנן גרשה
ולחי אמרי' דאינו נאמן
להשאלו אשה ולחי קאמר
ז"ל איטמר דלא ליפוק
עליה קלל דדוק ח"ל
מירי דלעולם עינא דהא
דקאמר אינו נאמן להשאלו
אשה ר"ל אף ישראלית
אף להנשא בכו לישראל
ומיירי בדנפס קלל דנן
דממזרות א"י וכל לומר

א) נראה דל"י וכו' וכו' הא
דקאמר שמעון המימי דלון
ממזר אלא ממי שאיסורו
עליו כרת שדי שמי' וכו'.

תוס' חד מקמאי

ואם נשא כהן בת עבד
ועבד כוכבים הבא על
בת ישראל מוציאין אותה
מידי אבל בני ינשא
להנהגה לתחלה שלא
הוזהרו כשרות לינשא
לפסולי' לכהונה וחציו
עבד וחציו בן חורין
שבא על בת ישראל
הולד פגום לכהונה שהיא
עצמה מתחללת ואפי' שיש
אלמנות וגירושין אין
בה מצד החירות אין
לה אלמנות וגירושין מצד

חייבי לאוין דפספי בכו קדושין. דנפקא לן בפרק כ"ד (לעיל דף כג.)
מכי תהיין לאיש שמי נשים וגו' (י). ועבד ועובד כוכבים לאו בני קדושין
נינהו דכתיב (בראשית כג) שבו לכם פה עם החמור' עם הדומה לחמור
ועובד כוכבים נמי לימיה בכלל קדושין דכתיב (דברים י) 'צו' אומות לא
תתמחן בם לא יהא לך בזה חיתון
ובשאר אומות כתיב (שם כה) ואחר כך
תבא מכלל דמעיקרא לית בזה היה
ומהי קראי נפקא לן בקדושין (דף
סח:) דלא תפסי קדושין בעובדת
כוכבים ועובד כוכבים נמי מלי' למילף
מייניהו הלכך אין ביאתו ביאה לשם
קדושין ודמיל' לחייבי כריתות. ובשאלמות
דרב אחאי' מפיק מהא והיא בעולת
בעל (בראשית כ) ודרשין בסנהדרין
(דף טו:) בעולת בעל י' לשם נכנסה
לחופה ולא נבעלה חלץ לה וכל שכן
לדאוסה לית להו וביאה לשם קדושין
נמי לית להו דליתקוש הוית להדדי:
אין ממזר וכו'. והא האי תנא כשמעון
המימי סבירא ליה וקמני בעובד
כוכבים ועבד דלון ממזר: **אף על גב**
דקאמר רבי. בפרק ר"ג אין ביאה
לחץ חליה דלא חלץ להו ובעל את
זו אחי' לרביה הימנו גט וקאמר
אין הדברים הללו אמורים דביאה אחר
חליה לא תפסה אלא לדברי ר"ע כו'
בכל לדידה לא סבירא ליה אפילו הכי
בעובד כוכבים ועבד מודים: **דכי**
אתא רב דימי כו' משום רבינו. רבי:
שצוייתא מן ארומן. לאנטיוב: **אלא**
אמר רב יוסף רבי יואל. לא תתשוב
גברי דהאי משום רבותא דרבי' לא
תפסיל ליה דהא נמי רבי' אכשרי
אלא משום ההיא דר' איכה למיפסליה
הלכה כמותו: **והאמר רבי יהושע בן**
נוי. לעיל הולד כשר: **זו שאיסורה**
שזה בכל. עובד כוכבים אסור בין
בכהנת בין בליה בין בישראלית:
שנה פגום. בנה פגום לאו דוקא
דהא פשיטא בן' שהעובדת כוכבים לאו
כהן הוא ואי משום דלא יא' כהנת
בין דמותר בישראלית מותר נמי
בכהנת שאין קדושה נשים דלפילו
כשרות מותרות לפסולים דקיימא לן
(קדושין דף עג.) לא הוצרכו כשרות
מלינשא לפסולים אלא משום בנה נקט
דאם תלד בת פסולה לכהונה: **פסלה**
אפי' מתרומה דכי נשא וכו' מלהנשא
לכהן: שפסולה. כהנת מתרומה אביה
וליה וישראלית כגון שנישאו לכהן
ולדו לו בנים וכשמתו צעליהן היו
אכלות בתרומה צעיל צניהם ואם
בא עליה עובד כוכבים ועבד פסלה
מתרומה וכו' מכהונה: **מי שיש לו**
אלמנות וגירושין בזה. כגון א' ישראלית
הוא דכי מת חזר אין לה ושנה אל
בית אביה וגו' (ויקרא כג): **יאלו**
עובד כוכבים ועבד שאין לו אלמנות
וגירושין בזה. שאין קדושין תופסין:
א"ל א"י. לרבי יוסף: **מאי חזית דסמך**
אדרב דימי. דלמר משמיה דרבי
הולד ממזר סמוך אדרבין דמכשר ליה
כוכבים דרבי: **דהסוף דאסא.** בן עובד

תורה אור השלם
1. ובת כהן כי תהיה
אלמנה וגירושית ותרץ אין
לה ושבח אל בית אביה
בנערותה מחלם אביה
תאכל וכל יד לא יאכל
בה: ויקרא כג יג

גליון הש"ס
גמ' ה"ג בין שנבעלה
פסלה. עין לקמן טו ע"א
מדי' רבי יוחנן אמר
כשרה: שם דאמר רבי
יוחנן משום ר"ש מין
לעובד כוכבים וכו'. לקמן
סח ס"ג וספוקיה דף כו
ע"כ ופקדון דף עה ע"ב
אתא משום רבי ישמעאל:

הגהות הב"ה
א) בני דלמר ר' יוחנן
משום ר' שמעון. ג"כ עין
דף סח ע"ב דמשמע
מדי' התוספות דרבי' רבי
ישמעאל ע"ש פ"ד
מאן כר"ע: (ב) שם ולא
רקדא א"ל הא היה כהונה:
א) תוס' ד"ה וישאלה וכו'
דהו מייניה ממזר לא
תפסי בהו קדושין וז"ל
דממזרים:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
א) רש"י י"ח מי שיש לו
כו כגון ישראלית הוא כו'
מלת ישראלית נמחק וז"כ
ישאלה:

מוסף רש"י
עובד כוכבים ועבד
הבא על בת ישראל
הולד כשר. דנמא אמה
שעני' ליה (בבברות סח.)
מי שיש לו אלמנות
וגירושין בה. הוא דכי
אין לה זע ממנו ושנה
אל בית אביה מלת
אביה תאלץ דלא פסלה
בנאמ' יצא עובד
כוכבים ועבד שאין
להם אלמנות וגירושין
בה. שאל תפסו לו זה
קדושין וכשמת אין שם
אלמנות עליה (טוסה כו)
ובע"ז לקמן סח: וקדושין
טהו.)

ומשני שאני התם דלמר רחמנא לא יחלל חילולים הוא עושה ואין
עושה ממזרים פי' וכיון דלא הוי ממזר תפסי בזה קדושין א"כ לרבי
יהושע לא תפסי קדושין באלמנה אליבא דרבא דלרבי יהושע ליכא
לאוכוחי מדי' דתפסי בזה קדושין מדלא הוי ממזרת ואם תאמר בקדושין
בהאומר (דף סח: ושם) אמאי דוחק
למזוא שאר עריות דלא תפסי בזה
קדושין מנלן כיון דכבר אשכחן דלא
תפסי בנאשח אב קדושין מהשתא
תיפוק לן כל עריות כגון אשת איש
ממזר (א) וז"ל דממזרים גופייהו לא
שמעיין בכל חייבי כריתות כל כמה
דלא מיימי היקישא דרבי יונה דמלא
יקח ולא יגלה דמיימי בסוף פירקין
(לקמן דף מט.) דכתיבי בנאשח אב
ובשומרת יס' לא אציו לא שמי' שיש
ממזרות בנאשח עריות כגון אשת איש
שיש לה היתר כחי' אסורה ואחות
אשה וכל דכחשייהו אכל בסוף דמיימי
היקישא איכא למילף צעלמא דכפרשי:
יצאו עובד כוכבים ועבד שאין לו
אלמנות וגירושין בה. וא"ת
והא רבי יוחנן אית ליה לעיל דעובד
כוכבים ועבד הכא על בת ישראל
הולד ממזר אס' כן למה לי קרא
דהשתא ממזר הוי מפסיל בציאתו
מיציעא וז"ל הא דידיה והא דרביה
ועוד דלמוראי ניהו ואלבא דרבי
יוחנן דלמרינן ספ"ק (לעיל טו:) ושם
פירשתי אמאי הוי ממזר מעובד
כוכבים כיון דביאת היתר היא
מדלוריינא: **ז"ל איטמר.** וישאלה
מיתוסת וא"ת והא צעי רביה דלמרי
צפ"צ בכתובות (דף כד:) ושם דמעלין
מתרומה ליוחסין י' ש' לומר דהם
להשא' בכו לכהן העובד על גבי
המזבח כמו שמוכח שם רבינו חס'
א"נ התם כר"מ אכל חכמים אומרי' לא
משפחות בנות כשרות כשרות
בפרק עשרה יוסין (קדושין דף עב:)
משום

מה אלמנה לכהן גדול שאין איסורה שוה בכל בנה פגום זו שאיסורה שוה
בכל אינו דין שבנה פגום מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עצמה מתחללת
הכא נמי כיון שנבעלה פסלה (א) דאמר רבי יוחנן משום רבי (ב) שמעון (ב) מנן
לעובד כוכבים ועבד הבא על הכהנת ועל הלוייה ועל הישראלית שפסולה
שנאמר יובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה מי שיש לו אלמנות וגירושין
בה יצאו עובד כוכבים ועבד שאין להם אלמנות וגירושין בה אמר ליה אביי
מאי חזית דסמכת אדרב דימי סמוך אדרבין דכי אתא רבין אמר רבי נתן ורבי
יהודה הנשיא מורים בה להיתירא ומאן (א) רבי יהודה הנשיא רבי ואף רב
מורה בה להיתירא דההוא דאתא לקמיה דרב אמר ליה עובד כוכבים
ועבד הבא על בת ישראל מהו אמר לו הולד כשר אמר ליה הב לי ברתך
לא יהיבנא לך אמר שימי בר חיאי לרב אמרי' אינשי גמלא במדי אקבא
רקדא הא קבא והא גמלא והא מדי ולא רקדא א"ל אי (א) ניהוי כיהושע בן
נון לא יהיבנא ליה ברתא א"ל אי הוה כיהושע בן נון אי מר לא יהיב ליה
אחריני יהיב ליה האי אי מר לא יהיב ליה אחריני לא יהיב ליה לא הוה
קאזיל מקמיה יהיב ביה עיניה ושכיב ואף רב מתנה מורה בה להיתירא ואף
רב יהודה מורה בה להיתירא דכי אתא לקמיה דרב יהודה א"ל זיל איטמר או
נסיב בת מינך וכי אתא לקמיה דרבא א"ל (א) גלי או נסיב בת מינך שלחו ליה
בני בי מיכס' לרביה מי שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על בת ישראל מהו
א"ל השתא עבד כולו אמרי' כשר חציו מיבעיא אמר רב יוסף מרא דשבעתא
כנו

כוכבים מישראלית: **אמרי אינשי גמלא במדי אקבא רקדא.** גמל גדול מרקד בתוך קב קטן כד' רגליו במלכות מדי. וגזומא: **הא קבא והא גמלא והא**
מדי. יבא וירקד לפנינו כלומר אתה שהתרת דבר חידוש האמת בדברך וכן לו בתך: **לא הוה אזיל מקמיה.** אותו בן העובד כוכבים דקא א"ל הב לי
ברתך: **זיל איטמר.** לך בנמקוס שלא יכירך ושם את ישראל שאינו יכירך לא יתנוה לך. אלמא לא ממזר הוא מדאכשר ליה בת ישראל שהרי ממזר
מוזהר על הכשרה: **בס מיעין.** בת ישראל מן העובד כוכבים הכשרה כמותך אכל ממזרת ושפחה לא תשא. אלמא כשר הוא: **גלי.** לא לגלות
בנמקוס שלא יכירך ויתנו לך בת ישראל כשרה: **בני בי מיכס'.** מקוס: **מרא דשבעתא.** דלמר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל בנו כשר:
מנו